การบำรุงรักษาและทดสอบระบบไฟฟ้าหลัก

ผศ.ดร.สำเริง ฮินท่าไม้

อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

คณะวิศวกรรมศาสตร์ ม.ศรีปทุม

samroeng.hi@spu.ac.th

เนื้อหา

- ทำไมต้องบำรุงรักษาและทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า
- การเสื่อมสภาพและความเสียหายของฉนวน
- การทดสอบฉนวน
- การวิเคราะห์ก๊าซผิดพร่องในน้ำมันหม้อแปลง

HEALTHY 90 YEAR OLD

HEALTHY ?

- วัดไข้และวัดความดัน (Temperature and Blood Pressure)
- ตรวจเลือด (Blood Tests)
- ตรวจปัสสาวะ (Urinalysis)
- อัลตราซาวด์ (Ultrasound)
- MRI
- สอบถามประวัติของคนในครอบครัว (Family Health History)
- การใช้ชีวิต, สภาพแวดล้อม, ความเครียด (Life Style, Environment, Stress)

HEALTHY TRANSFORMER AND GENERATOR?

5

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้

การบำรุงรักษาและทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า

SIMILAR METHODOLOGY

Healthy Person ?	**Healthy Electrical equipment ?**
Blood Tests, Urinalysis, Temperature	DGA, Power Factor, %Moisture Insulation
Family History	Equipment Design History
Stress, Environment, Workplace, Lifestyle	Load Profile, Location of equipment
Type of Care	Maintenance Program (TBM, CBM, RCM)

6

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้

การบำรุงรักษาและทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า

ELECTRICAL EQUIPMENT DIAGNOSTICS

Review Patients History	Review History of Equipment
❑ Family History of	❑ Maintenance History
– High Blood Pressure and Heart Disease	❑ Operational History
– High Cholesterol, Cancer Risks, etc.	❑ Service Advisories
	❑ Factory Tests
	❑ Site Inspections
	❑ Routine Tests

ฉนวนและการเสื่อมสภาพของฉนวน

ไดอิเล็กตริก หรือ ฉนวน

- คือวัสดุที่มีคุณสมบัติในการกีดกั้นหรือขัดขวางการไหลของกระแสไฟฟ้า ไม่สามารถไหลผ่านได้
- ฉนวนที่ดีจะต้องสามารถป้องกันตัวนำไฟฟ้าจาก
  - ความร้อนหรือของเหลวที่สามารถกัดกร่อนตัวนำไฟฟ้า
  - และสามารถกันน้ำได้ดี ฉนวนที่ใช้หุ้มตัวนำไฟฟ้าต้องมีความต้านทานสูง ต้องไม่ถูกกรดหรือด่างกัดกร่อนได้ตั้งแต่อุณหภูมิ 0 ถึง 200 องศาฟาเรนไฮต์
  - และต้องไม่ดูดความชื้นในอากาศ

INSULATION CLASS TEMPERATURE RATING

Temperature Tolerance Class	Maximum Operation Temperature Allowed	
	^{o}C	^{o}F
Y	90	194
A	105	221
E	120	248
B	130	266
F	155	311
H	180	356
C	> 180	356

CIGRE – GENERAL AGING AND FAILURE MODEL

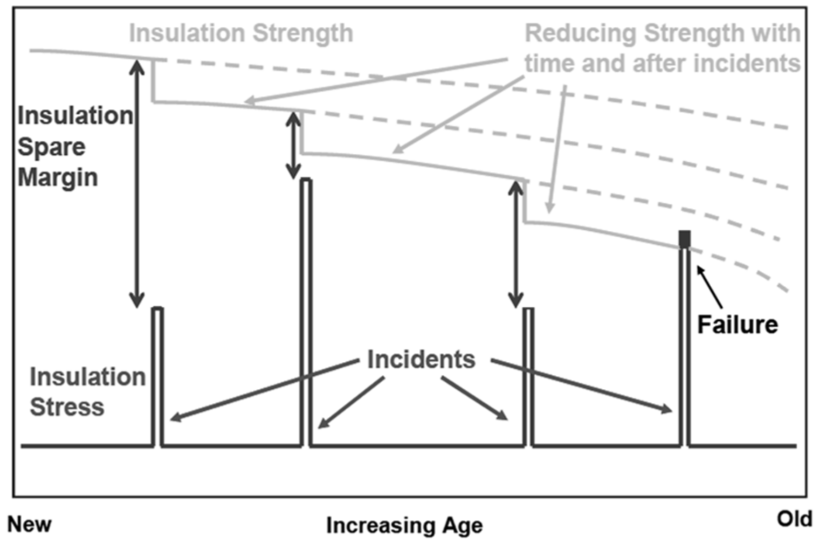

11

สาเหตุการเสื่อมสภาพและความเสียหายของฉนวน

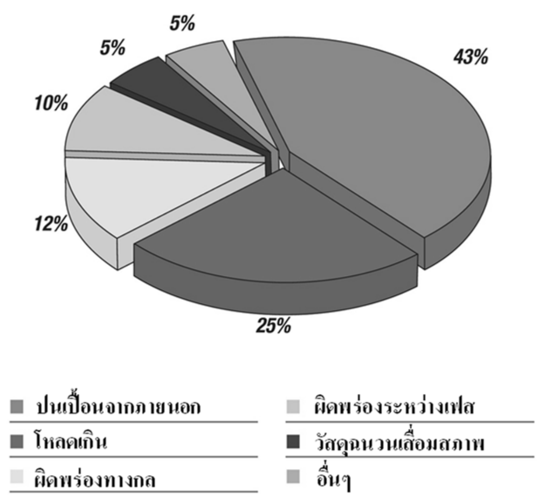

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้

12

สิ่งปนเปื้อนจากภายนอก

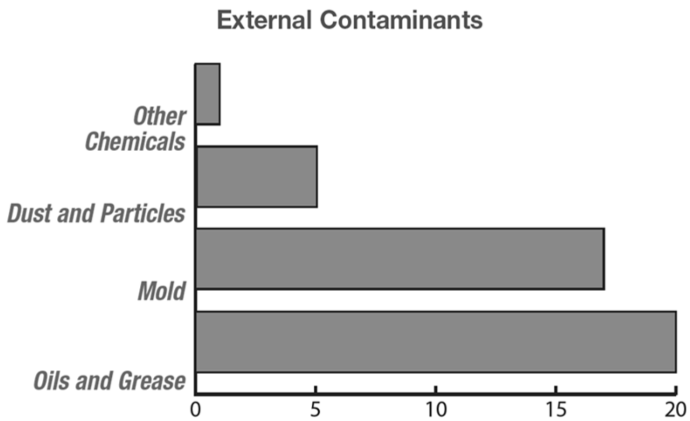

สาเหตุการเสื่อมสภาพและความเสียหายของฉนวน

- ความเครียดทางไฟฟ้า (Electrical Stresses)
- ผลจากทางกล (Mechanical Stress)
- จากผลทางเคมี (Chemical Stresses)
- จากผลความร้อน (Thermal Stresses)
- การปนเปื้อนสิ่งแวดล้อม

(Environmental Contamination)

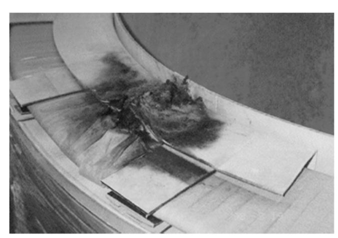

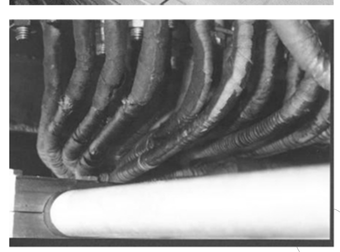

การทดสอบฉนวนด้วยแรงดันกระแสตรง

15

การทดสอบฉนวนด้วยแรงดันกระแสตรง

- วงจรไฟฟ้าของฉนวน ภายใต้การทดสอบด้วยแรงดันกระแสตรง

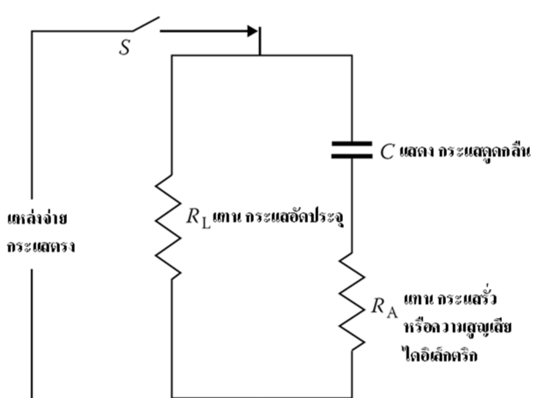

16

การทดสอบฉนวนด้วยแรงดันกระแสตรง

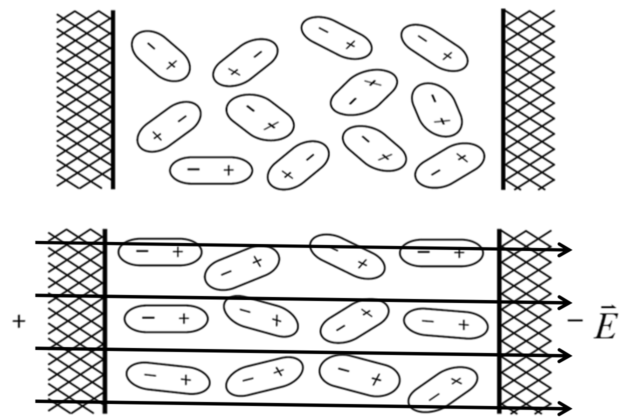

การทดสอบฉนวนด้วยแรงดันกระแสตรง

- กระแสไหลผ่านฉนวน สามารถแบ่งออกได้หลายองค์ประกอบด้วย
  - Capacitance charging current
  - Dielectric absorption current
  - Partial discharge current(corona)
  - Volumetric leakage current

DIELECTRIC PHENOMENA AND POLARIZATION

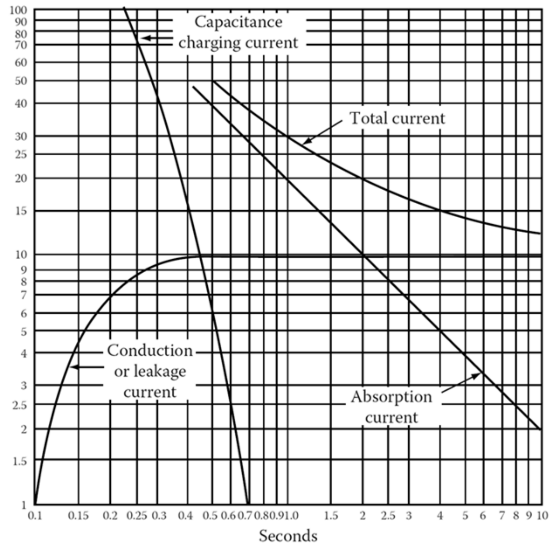

การทดสอบฉนวน ด้วยแรงดันกระแสตรง

- การทดสอบฉนวน ด้วยแรงดันกระแสตรง (DC voltage testing)
  - การทดสอบความต้านทานฉนวน(Insulation resistance testing)
  - High-potential (Hi-pot) voltage testing

การทดสอบฉนวน ด้วยแรงดันกระแสตรง

- เป็นการทดสอบเพื่อหา
  - การมีอยู่ของสิ่งปนเปื้อน(Contamination) หรือ
  - การเสื่อมสภาพของฉนวน (Degradation)
- ผลกระทบที่มีต่อความถูกต้องของผลลัพธ์ ได้แก่
  - ผลของอุณหภูมิ
  - ความชื้น (Humidity)
  - External leakage จากความสกปรกของ Insulator และ Bushing ในระหว่างการทดสอบ

การทดสอบฉนวน ด้วยแรงดันกระแสตรง

- สามารถแบ่งออกเป็น
  - Short-time Reading
  - Time-Resistance Reading (Dielectric Absorption Ratio (DAR) Test)
  - Polarization Index (PI) Test
  - Step-Voltage Reading

SHORT-TIME READING

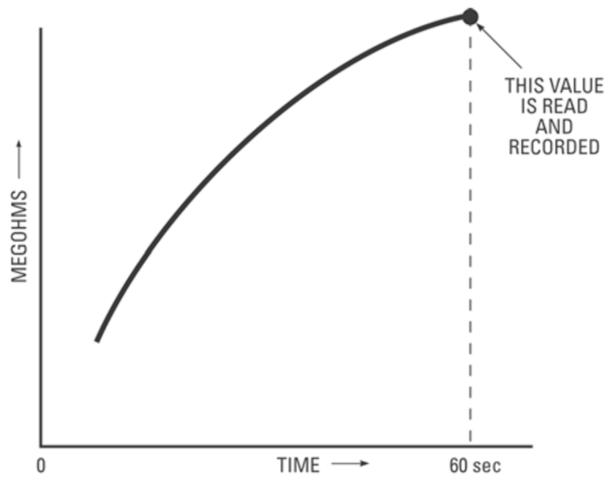

TEMPERATURE CORRECTING FACTORS

Temperature		Rotating Equip. Class		Transformers	
°C	°F	A	B	Oil-Filled	Dry Type
0	32	0.21	0.40	0.25	0.40
5	41	0.31	0.50	0.36	0.45
10	50	0.45	0.63	0.50	0.50
15.6	60	0.71	0.81	0.74	0.75
20	68	1.00	1.00	1.00	1.00
25	77	1.48	1.25	1.40	1.30
30	86	2.20	1.58	1.98	1.60
35	95	3.24	2.00	2.80	2.05
40	104	4.80	2.50	3.95	2.50
45	113	7.10	3.15	5.60	3.25
50	122	10.45	3.98	7.85	4.00
55	131	15.50	5.00	11.20	5.20
60	140	22.80	6.30	15.85	6.40
65	149	34.00	7.90	22.40	8.70
70	158	50.00	10.00	31.75	10.00
75	167	74.00	12.60	44.70	13.00

Dielectric Absorption Ratio (DAR) Test

- ฉนวนที่ดี ค่าความต้านทานควรจะมีค่าเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาที่มีการจ่ายแรงดันเข้าไป
  - นั่นหมายถึง ฉนวนที่ดี Absorption Current จะลดลงเมื่อเวลาผ่านไป
- การทดสอบ Dielectric Absorption Method จะไม่ขึ้นกับอุณหภูมิและขนาดของอุปกรณ์
- อัตราส่วนของ Dielectric Absorption แสดงถึงสภาพของฉนวน ได้ดังนี้

$$\mathrm{DAR} = \frac{\text{Resistance Reading at } 60\,\mathrm{s}}{\text{Resistance Reading at } 30\,\mathrm{s}}$$

TIME-RESISTANCE TEST

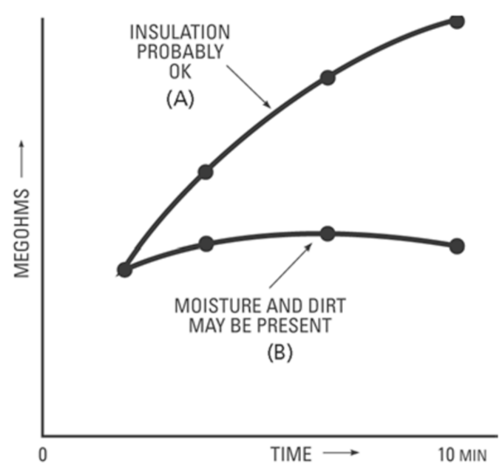

TIME-RESISTANCE OR DOUBLE-READING TEST

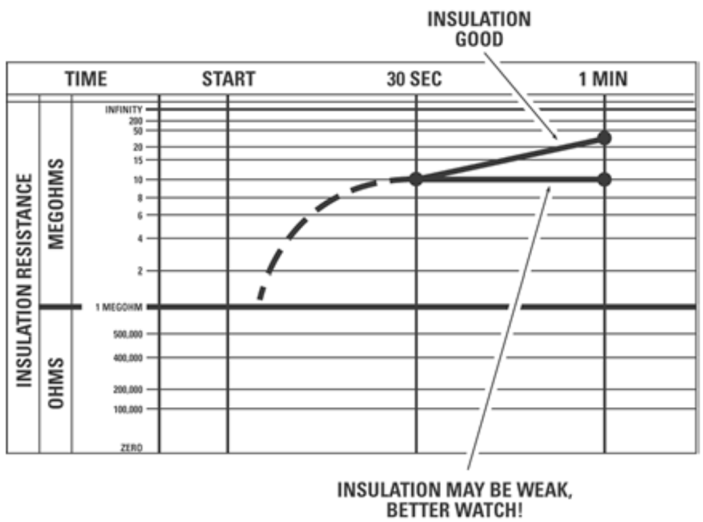

PI TEST

- เป็นการทดสอบ Dielectric Absorption Test อย่างหนึ่ง

$$PI = \frac{IR_{\text{at 10 min}}}{IR_{\text{at 1 min}}}$$

สภาพ	60/30- Second Ratio	Polarization Index (PI) (IEEE C57.125 – 1991)
อันตราย	-	< 1.0
เลว	-	1.0 – 1.1
น่าสงสัย	1.0 – 1.25	1.1 – 1.25
พอใช้	1.0 – 1.25	1.25 – 2.0
ดี	> 1.4	> 2.0

Power Transformer

Company - S.D. Myers, Inc.
Location - Tallmadge, OH

Test No. 1

Equipment - **3 Phase Transformer** Rating - **50 MVA** Voltage - **69/13.8 kV**
Type - **FOA** Mfr. - **GE** Winding Age - **1956**

State if Transformer is Oil-Filled and of the Conservator, Free-Breathing or Gas-Filled Type **Conservator**

If of the Free-Breathing Type, describe the Breather Arrangement and Dehydrating Medium Used

Test Data - Megohms CF = 1.98 Top Oil Temp 30°C

Test Voltage	2500 VDC	2500 VDC	2500 VDC
Test Connections	PRI GND To Line To Earth	PRI SEC To Line To Earth	SEC GND To Line To Earth
1/4 min	450	525	400
1/2 min	475	625	425
3/4 min	500	700	450
1 min	550	725	480
2 min	650	850	600
3 min	700	925	625
4 min	725	975	650
5 min	750	1000	660
6 min	775	1050	670
7 min	775	1100	680
8 min	790	1125	690
9 min	790	1150	700
10 min	800	1150	700
10/1 min ratio	1.46	1.59	1.45

Remarks: Step Voltage Test @ 500 VDC for 1 min = 400M ohms/SEC
Step Voltage Test @ 500 VDC for 1 min = 500M ohms/PRI

POLARIZATION INDEX (PI)

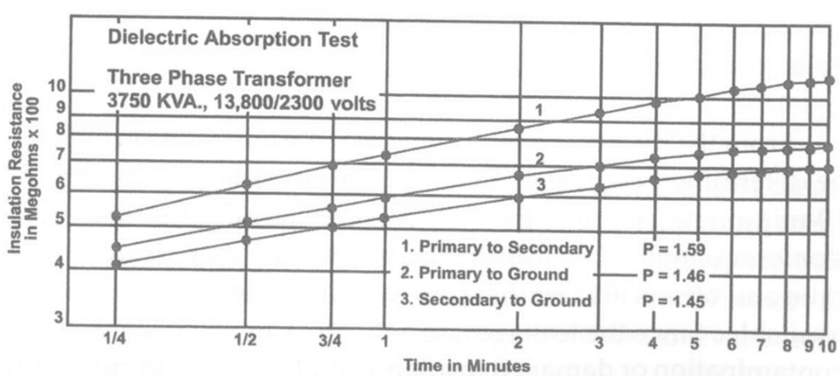

STEP-VOLTAGE READING (DC VOLTAGE TIP-UP TEST)

- เป็นการทดสอบด้วยการเพิ่มแรงดัน จ่ายเข้าไปที่ฉนวนทดสอบ พิจารณาค่าความต้านทาน
- สามารถตรวจหา ความชื้น, ความสกปรก และสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายในฉนวน

การทดสอบความต้านทานของฉนวนอุปกรณ์ไฟฟ้า

การวัดความต้านทานของฉนวนกระแสตรง

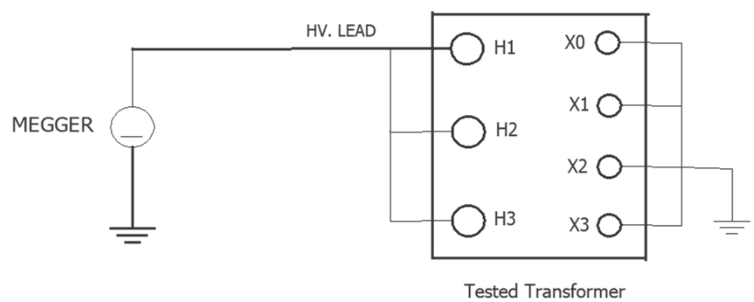

วงจรวัดค่าความต้านทานฉนวน

การวัดความต้านทานของฉนวนกระแสตรง

- ในกรณีที่ไม่มีค่าตัดสินใจ ให้ใช้ความสัมพันธ์ ดังนี้

$$IR = \frac{CE}{\sqrt{KVA}}$$

เมื่อ

KVA = KVA ของขดลวดชุดที่วัด

R = ค่าความต้านทานของฉนวนที่ 20°C

หรือ = kV+1 สำหรับขนาดที่ต่ำกว่า 100 KVA

ทดสอบโดยไม่ Guard

C = 0.8 สำหรับที่มีน้ำมัน ที่ 20°C หรือ

= 16.0 Dry, Compound filled, or Untank Oil Filled

E = แรงดันที่กำหนดของขดลวด

การวัดความต้านทานฉนวนกระแสตรง

ทดสอบโดยมี Guard

C = 1.5 สำหรับที่มีน้ำมัน ที่ 20°C หรือ

= 30 Dry, Compound filled, or Untank Oil Filled

E = แรงดันที่กำหนดของขดลวด ต้องสังเกตุด้วยว่าเป็น เดลต้า หรือ สตาร์

35

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาและทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า

POLARIZATION INDEX (PI)

- ค่า Polarization Index (PI) คือ ค่าอัตราส่วนความต้านทานฉนวนที่นาทีที่ 10 ต่อนาทีที่ 1

$$PI = \frac{R_{at10\min}}{R_{at1\min}}$$

- ค่า PI สำหรับตัดสินสภาพของหม้อแปลง พิจารณาได้จากตารางดัง นี้ (IEEE C57.125-1991)

สภาพ	PI
อันตราย	น้อยกว่า 1.0
เลว	1.0 - 1.1
น่าสงสัย	1.1 - 1.25
พอใช้	1.25 - 2.0
ดี	มากกว่า 2.0

36

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาและทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า

4.2.2 ตารางค่าตัวประกอบแก้ไขสำหรับการวัดค่าความต้านทานฉนวนกระแสตรง

TABLE 2

MEGGER INSULATION RESISTANCE TEMPERATURE

CONVERSION FACTORS FOR OIL FILLED TRANSFORMERS

FOR CONVERTING TO 20 °C

TEST TEMP °C	MULTIPLY BY	TEST TEMP °C	MULTIPLY BY	TEST TEMP °C	MULTIPLY BY
-20	0.063	21	1.072	61	17.14
-19	0.067	22	1.149	62	18.38
-18	0.072	23	1.231	63	19.70
-17	0.077	24	1.320	64	21.11
-16	0.082	25	1.414	65	22.63
-15	0.088	26	1.516	66	24.25
-14	0.095	27	1.625	67	25.99
-13	0.102	28	1.741	68	27.86
-12	0.109	29	1.866	69	29.86
-11	0.117	30	2.000	70	32.00
-10	0.125	31	2.144	71	34.30
-9	0.134	32	2.297	72	36.76
-8	0.144	33	2.462	73	39.40
-7	0.154	34	2.639	74	42.22
-6	0.165	35	2.828	75	45.25
-5	0.177	36	3.031	76	48.50
-4	0.189	37	3.249	77	51.98
-3	0.203	38	3.482	78	55.72
-2	0.218	39	3.732	79	59.71
-1	0.233	40	4.000	80	64.00
0	0.250	41	4.287	81	68.59
1	0.268	42	4.595	82	73.52
2	0.287	43	4.925	83	78.79
3	0.308	44	5.278	84	84.45
4	0.330	45	5.657	85	90.51
5	0.354	46	6.063	86	97.01
6	0.379	47	6.498	87	104.00
7	0.406	48	6.964	88	111.40
8	0.435	49	7.464	89	119.40
9	0.467	50	8.000	90	128.00
10	0.500	51	8.574	91	137.20
11	0.536	52	9.190	92	147.00
12	0.574	53	9.849	93	157.60
13	0.616	54	10.560	94	168.90
14	0.660	55	11.310	95	181.00
15	0.707	56	12.130	96	194.00
16	0.758	57	13.000	97	207.90
17	0.812	58	13.930	98	222.90
18	0.871	59	14.930	99	238.90
19	0.933	60	16.000	100	256.00
20	1.000				

การวัดความสูญเสียของฉนวน

- Dielectric Loss Measurement หรือ Insulation Power - Factor

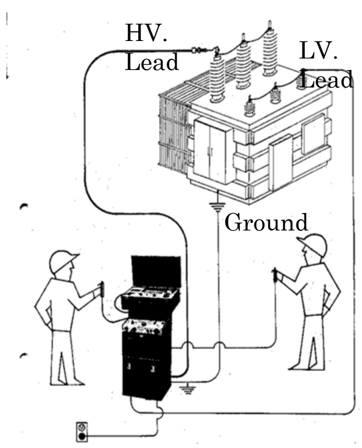

การวัดความสูญเสียของฉนวน (ต่อ)

- ถ้าค่า PI อยู่ในสภาพเลว ไม่ต้องทดสอบค่าความสูญเสียและ %PF
- ถ้าค่า PI มีค่าระหว่าง 1.1 - 1.15 ให้ทดสอบค่าความสูญเสียและ %PF ที่แรงดัน 2.5 kV. ก่อน
- บันทึกค่าอุณหภูมิของน้ำมัน อากาศ และความชื้นสัมพัทธ์
- ในกรณีที่ต้องการเทียบค่า กับค่าทดสอบจากโรงงานซึ่งมีการทดสอบนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ ให้ทำการทดสอบให้สอดคล้องกับวิธีการทดสอบของโรงงาน

39

การวัดความสูญเสียของฉนวน (ต่อ)

- Test Voltage สำหรับทดสอบกำหนดไว้ดังนี้

แรงดันที่พิกัดของขดลวด (kV)	แรงดันทดสอบ (kV)
3 - 5	2.5
5 - 10	5
> 10	10

40

การวัดความสูญเสียของฉนวน (ต่อ)

- ค่า % PF. ที่ 20 °C สำหรับตัดสินสภาพของหม้อแปลง พิจารณาได้จาก

ชนิด	สภาพดี (%PF)	สภาพน่าสงสัย (%PF)	สภาพเลว (%PF)
Power TR. (Oil Fill)	< 0.5	0.5 – 1.0	> 1.0
Dist. TR. (Oil Fill)	< 1.0	1.0 – 2.0	> 2.0
Dry Type	< 2.0	2.0 – 5.0	> 5.0
Askrel	< 0.5	0.5 - 10	> 10

POWER TRANSFORMER

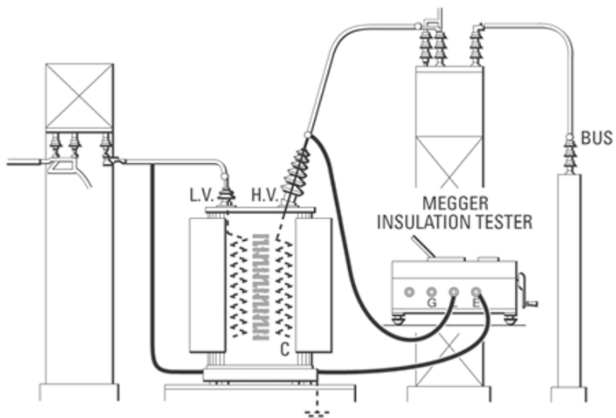

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

43

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

การเสื่อมสภาพของน้ำมันหม้อแปลง

- น้ำมันหม้อแปลง(Transformer Oil) ทำหน้าที่
  - ฉนวน
  - ตัวระบายความร้อน
  - ป้องกันกระดาษฉนวน

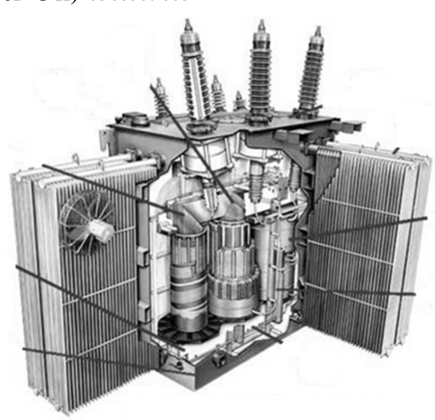

44

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

การเสื่อมสภาพของน้ำมันหม้อแปลง

- การบำรุงรักษา สามารถควบคุมเงื่อนไขอื่นๆ ที่เป็นผลต่อตัวเร่งการเสื่อมสภาพของน้ำมัน
  - Oxygen control
  - Moisture control
  - Operating temperature

❖ ถ้าสามารถควบคุมปัจจัยเหล่านี้ได้ Oxidation product ก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นในน้ำมันและ Solid insulation

45

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

1. เพื่อดูสภาวะที่เหมาะสมของน้ำมันหม้อแปลง
2. เพื่อหาสภาพความผิดปกติ
3. เพื่อประเมินอายุที่เหลือของหม้อแปลง

เพื่อดูสภาวะที่เหมาะสมของน้ำมันหม้อแปลง

- การทดสอบเพื่อตรวจรับ(Acceptance tests)
  - ทดสอบแบบเต็มอัตราตาม(specification)
  - ทดสอบแบบกลุ่มย่อย
  - การทดสอบเสริม
- การทดสอบตามวาระขณะการใช้งาน (Periodic tests)
- เพื่อประเมินอายุที่เหลือของหม้อแปลง

47

ทดสอบแบบกลุ่มย่อย

★ การทดสอบทางไฟฟ้า (Electrical Tests)

★ การทดสอบทางเคมี (Chemical Tests)

★ การทดสอบทางกายภาพ (Physical Tests)

การทดสอบทางไฟฟ้า

รายการ	มาตรฐาน
Dielectric Breakdown Voltage	D1816 (IEC156) และ/หรือ D877
Power Factor (Dissipation Factor)	D924

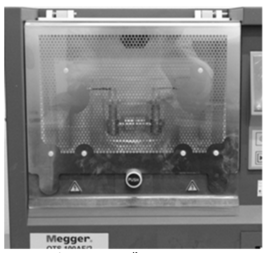

การทดสอบทางเคมี

รายการ	มาตรฐาน
Water Content	D1533
Oxidation Inhibitor Content	D2688
Neutralization Number	D974

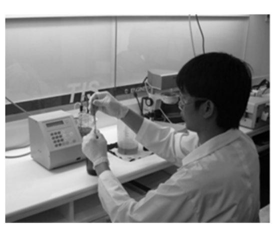

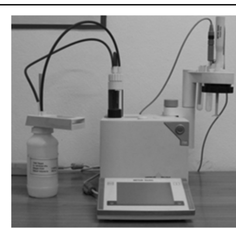

การทดสอบทางกายภาพ

รายการ	มาตรฐาน
Interfacial Tension	D971
Color	D1500
Specific Gravity	D1298

51

ผศ.ดร. สำ

การทดสอบทางกายภาพ

รายการ	มาตรฐาน
DGA, Gas Content	D3612
Resistivity	D1169-89
Corrosive sulfur	D1275-06(B)
Oxidation Inhibitor Content	D2668

52

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้

การทดสอบตามวาระ

☞การเสื่อมของน้ำมันหม้อแปลงจะขึ้นอยู่กับ

- เวลา
- ชนิดของน้ำมันดิบ (crude)
- วิธีการกลั่นการมีอยู่ของ Oxidation inhibitor (DBPC)
- สภาวะการใช้งาน เช่น อุณหภูมิ การปนเปื้อน การสัมผัสกับบรรยากาศ แสง และวัสดุ

☞การเกิดขึ้น Sludge, Peroxides, Organic acids, water จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการเสื่อมของกระดาษฉนวน

53

การทดสอบตามวาระ

การทดสอบ	เพื่อตรวจจับ
Color	การเสื่อมสภาพหรือ สิ่งปนเปื้อนอันตราย
Dielectric Breakdown Voltage	สิ่งปนเปื้อนบางชนิด(น้ำหรือเศษตัวนำ) และผลที่เกิดจากการเสื่อมสภาพของน้ำมันที่ทำให้คุณสมบัติทางไฟฟ้าไม่ดี
Interfacial Tension	สิ่งปนเปื้อนบางชนิด และผลที่เกิดจากการเสื่อมสภาพของน้ำมัน, สารประกอบที่มีขั้ว

54

การทดสอบตามวาระ

การทดสอบ	เพื่อตรวจจับ
Neutralization Number	สิ่งปนเปื้อนบางชนิด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกรดที่เกิดจากน้ำมันเสื่อมสภาพ
Power Factor	คุณสมบัติทางไฟฟ้าที่ไม่ดี, สิ่งปนเปื้อน, หรือสิ่งที่เกิดจากการเสื่อมสภาพ
Pour Point	การปนเปื้อนที่ทำให้จุดไหลสูงขึ้น
Specific Gravity	การปนเปื้อนด้วย solvents, น้ำมันชนิดอื่นๆหรือ organic materials

55

การทดสอบตามวาระ

การทดสอบ	เพื่อตรวจจับ
Viscosity	การปนเปื้อนด้วย solvents, น้ำมันชนิดอื่นๆ
Water content	การมีอยู่ของน้ำ
Inhibitor Content	ปริมาณที่เหลือของตัวต้านการเกิด Oxidation
Metal in oil	โลหะที่ละลายหรือโลหะที่ต้องการทราบ(Zn, Cu, Al, Fe, Pb, Si, Sn)

56

คุณสมบัติฉนวนของน้ำมันหม้อแปลง

Standard		ASTM				IEEE				IEC			
		Category	Recommended Action Limits			Category	Recommended Action Limits			Category	Recommended Action Limits		
No.	Test Item		Good				Good				Good		
1	Interfacial Tension [mN/m]	ASTM D971	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEEE c57.106	≤69kV	69-288kV	>345kV	ISO 6295	All		
			>24	>26	>30		>25	>30	>32		>28		
2	Color Number	ASTM D1500	All			IEEE c57.106	All			ISO 2049	All		
			1.0 Maximum				≤1.0				All Clear without visible contamination		
3	Dielectric Breakdown Voltage at 50Hz [kV]	ASTM D1816	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEEE c57.106	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEC 60156	<72.5kV	72.5-170kV	>170kV
	New oil gap 0.04"		>23	>26	>26		>20	>30	>30		>40	>50	>60
4	Dielectric Breakdown Voltage at 50Hz [kV]	ASTM D1816	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEEE c57.106	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEC 60156	<72.5kV	72.5-170kV	>170kV
	New oil gap 0.08"		>34	>45	>45		>40	>48	>60		>40	>50	>60
5	Dielectric Breakdown Voltage at 50Hz [kV]	ASTM D877	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEEE c57.106	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEC 60156	<72.5kV	72.5-170kV	>170kV
			>26	>26	>26		>30	>30	>30		>40	>50	>60
6	Water Content [mg/kg]	ASTM D1553	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEEE c57.106	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEC 60814	<72.5kV	72.5-170kV	>170kV
			35	25	20		<15	<8	<5		<10	<5	<5
7	Acid Number [mg KOH/g]	ASTM D974	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEEE c57.106	≤69kV	69-288kV	>345kV	IEC 62021	<72.5kV	72.5-170kV	>170kV
			0.2	0.2	0.1		0.2	0.15	0.1				

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

Dissolved Gas test

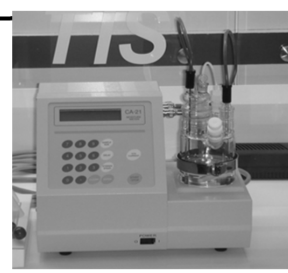

Water Content test

Dielectric Breakdown Voltage Test

Interfacial Tension test

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

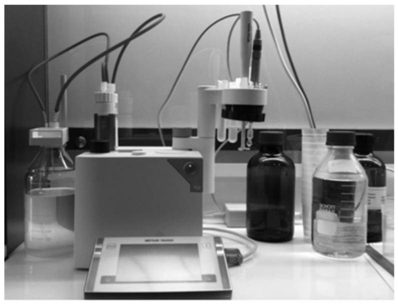

Acidity test

Color Number

59

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

Dissolved Gas Analysis

60

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

Furanic Analysis

61

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

การทดสอบน้ำมันหม้อแปลง

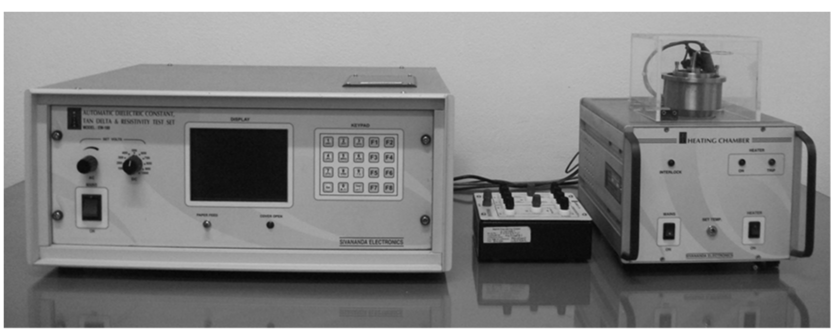

Power Factor test

62

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

การวิเคราะห์ก๊าซผิดพร่องในน้ำมัน

☞เพื่อหา electrical stress & thermal fault ในหม้อแปลง

☞สามารถตรวจสอบความผิดปกติที่เริ่มเกิดขึ้นได้ เพื่อหลีกอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับหม้อแปลง

❑ ก๊าซเกิดขึ้นจาก

☞เกิดจากการเสื่อมสภาพของฉนวนแข็ง และฉนวนเหลว

☞เกิดจากความผิดปกติ(Fault) ขึ้นภายในหม้อแปลง

63

การวิเคราะห์ก๊าซที่ละลายในน้ำมัน

1. Gases
2. Present in very small quantities (ppm)
3. No bubbles, i.e. dissolved in the oil

Operational Gases	Faults Gases
Carbon dioxide (CO_2)	Methane (CH_4)
Carbon monoxide (CO)	Ethylene (C_2H_4)
Hydrogen (H_2)	Ethane (C_2H_6)
	Acetylene (C_2H_2)

64

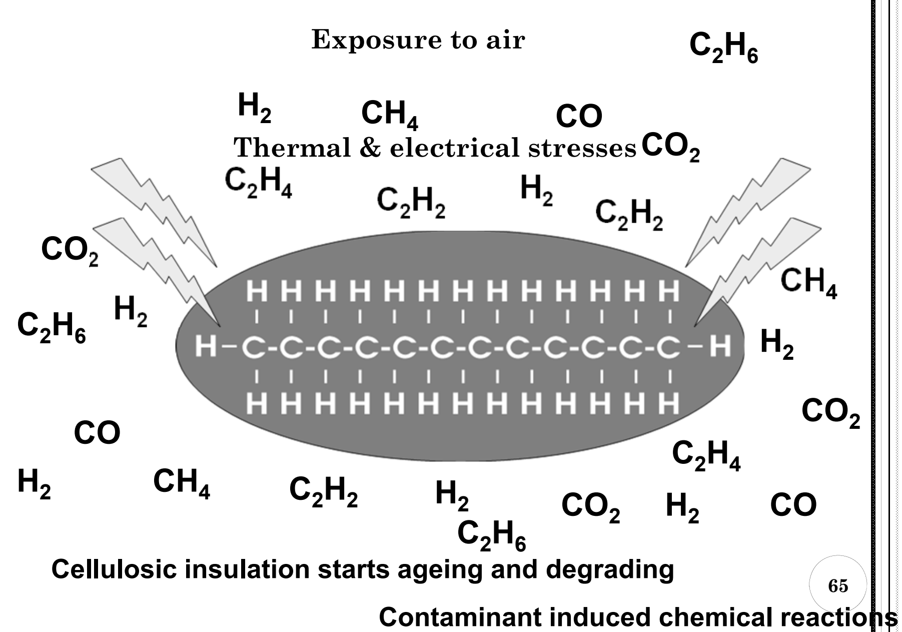

ที่มา: Thailand Presentation, March 06 2008 Serge Gutieres, P.Eng. MBA Worldwide Sales and Marketing director Morgan Schaffer inc.

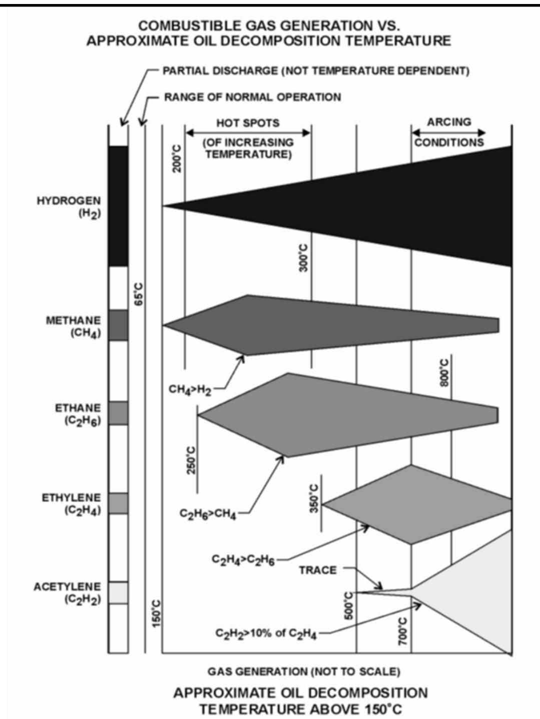

66

MOST COMMONLY USED

- ☞Dual Triangle
- ☞IEEE C57.104, Limits, rates and TDCG
- ☞Key Gas Method
- ☞Dornenburg Ratio Method
- ☞Roger Ratio Method
- ☞IEC 60599 Typical Gas Levels
- ☞Trend Analysis

ที่มา: **Techniques for Interpretation of Data for DGA From Transformers, Doble Engineering, IEEE Conference 2006.**

DISSOLVED GAS ACCEPTABLE LIMITS VARIOUS SOURCES

	H_2	CO	CH_4	C_2H_6	C_2H_4	C_2H_2	CO_2	TCG
*IEEE	100 101-700 701-1800 >1800	350 351-570 571-1400 >1400	120 121-400 401-1000 >1000	65 66-100 101-150 >150	50 51-100 101-200 >200	35 36-50 51-80 >80	2500 2500-4000 4001-10000 >10000	720 721-1920 1921-4630 >4630
**Electra (CIGRE)	28.6	289	42.2	85.6	74.6	--	3771	520
IEC 60599 Typical Range	60-150	540-900	40-110	50-90	60-280	3-50	5100-13000	
Manufact.	200 (250)	500 (1000)	100 (200)	100 (200)	150 (300)	15 (35)	-- --	1065 1985

*IN THE PROCESS OF BEING REVISED
**CORRECTED VALUES 1978
( ) VALUE 6 – 7 YEARS

Dual Triangle

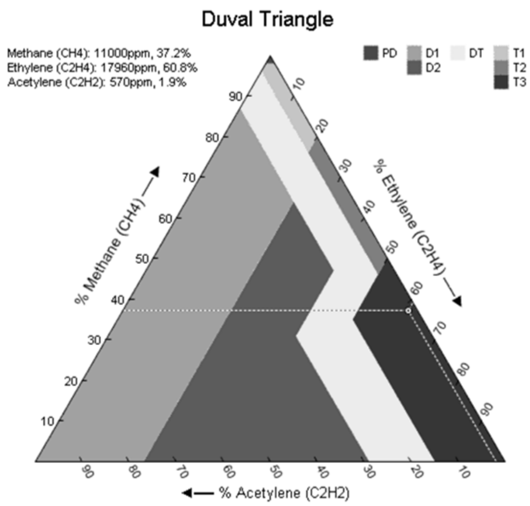

$$\%C_2H_2 = \frac{100x}{x+y+z}$$

$$\%C_2H_4 = \frac{100y}{x+y+z}$$

$$\%CH_4 = \frac{100z}{x+y+z}$$

$$for\ x = [C_2H_2] \quad in \quad \mu l / l$$

$$for\ y = [C_2H_4] \quad in \quad \mu l / l$$

$$for\ z = [CH_4] \quad in \quad \mu l / l$$

69

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การบำรุงรักษาและทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า

IEEE C57.104, Limits, rates and TDCG

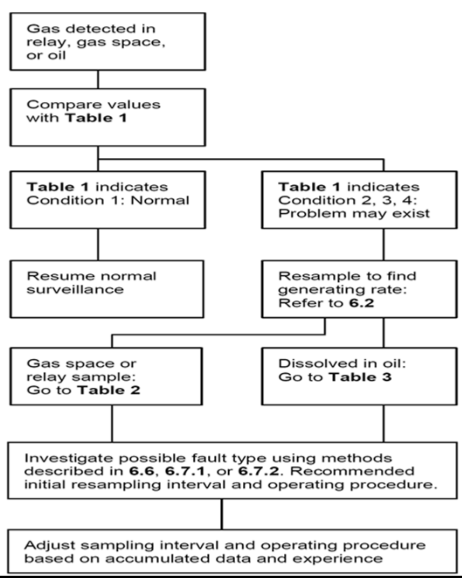

$$R = \frac{(S_T - S_0) \times V \times 10^{-6}}{T}$$

R is the rate (liters/day)
S_0 is the first sample (microliters/liter)
S_T is the second sample (microliters/liter)
V is the tank oil volume (liters)
T is the time (days)

70

ผศ.ดร. ส

IEEE C57.104,(2008) Limits, rates and TDCG

Status	Dissolved key gas concentration limits [μL/L (ppm)[a]]							
	Hydrogen (H_2)	Methane (CH_4)	Acetylene (C_2H_2)	Ethylene (C_2H_4)	Ethane (C_2H_6)	Carbon monoxide (CO)	Carbon dioxide (CO_2)	TDCG[b]
Condition 1	100	120	1	50	65	350	2 500	720
Condition 2	101–700	121–400	2–9	51–100	66–100	351–570	2 500–4 000	721–1920
Condition 3	701–1800	401–1000	10–35	101–200	101–150	571–1400	4 001–10 000	1921–4630
Condition 4	>1800	>1000	>35	>200	>150	>1400	>10 000	>4630

★ เงื่อนไข 1 ปริมาณก๊าซที่เจือปนในน้ำมันต่ำกว่าระดับที่กำหนด แสดงว่าหม้อแปลงยังคงใช้ได้ แต่ถ้ามีก๊าซบางชนิดมีปริมาณสูงกว่าระดับที่กำหนดตามในตาราง ควรจะมีการตรวจสอบเพิ่มเติม

★ เงื่อนไข 2 ปริมาณก๊าซที่เจือปนในน้ำมันอยู่ในช่วงระดับที่กำหนด แสดงว่าอาจจะมีฟอล์ทเกิดขึ้นภายในหม้อแปลง ควรจะมีการสุ่มตรวจน้ำมันบ่อยครั้งมากขึ้น เพื่อนำไปทำการคำนวณหาปริมาณของก๊าซที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

★ เงื่อนไข 3 ปริมาณก๊าซที่เจือปนในน้ำมันอยู่ในช่วงระดับที่กำหนด แสดงว่าเกิดการเสื่อมของฉนวนกระดาษหรือน้ำมันในระดับที่ค่อนข้างสูง ถ้าก๊าซบางชนิดมีปริมาณสูงกว่าที่กำหนดดังในตาราง ควรจะมีการตรวจสอบด้วยความถี่มากขึ้น แสดงว่าอาจมีฟอล์ทเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นจะต้องมีการนำตัวอย่างน้ำมันไปทำการวิเคราะห์ก๊าซเจือปนในน้ำมันด้วยจำนวนครั้งที่บ่อยมากขึ้น เพื่อทำการคำนวณหาปริมาณก๊าซแต่ละชนิดที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

★ เงื่อนไข 4 ปริมาณก๊าซที่เจือปนในน้ำมันอยู่ในระดับที่กำหนด แสดงว่าเกิดการเสื่อมของฉนวนกระดาษหรือน้ำมัน ในระดับที่สูงมาก ดังนั้นการใช้งานหม้อแปลงไปอย่างต่อเนื่อง อาจจะเป็นผลทำให้เกิดความเสียหายกับหม้อแปลงลูกนั้นได้

71

ที่มา: **IEEE C577.104-2008, Guide for the Interpretation of Gases Generated in Oil-Immersed Transformers.**

Determining the transformer condition and operating procedure utilizing TCG in the gas space

	TCG levels (%)	TCG rate (%/day)	Sampling intervals and operating procedures for gas generation rates	
			Sampling interval	Operating procedures
Condition 4	≥5	>0.03	Daily	Consider removal from service. Advise manufacturer.
		0.01 to 0.03	Daily	
		<0.01	Weekly	Exercise extreme caution. Analyze for individual gases. Plan outage. Advise manufacturer.
Condition 3	≥2 to <5	>0.03	Weekly	Exercise extreme caution. Analyze for individual gases. Plan outage. Advise manufacturer.
		0.01 to 0.03	Weekly	
		<0.01	Monthly	
Condition 2	≥0.5 to <2	>0.03	Monthly	Exercise caution. Analyze for individual gases. Determine load dependence.
		0.01 to 0.03	Monthly	
		<0.01	Quarterly	
Condition 1	<0.5	>0.03	Monthly	Exercise caution. Analyze for individual gases. Determine load dependence.
		0.01 to 0.03	Quarterly	Continue normal operation.
		<0.01	Annual	

Determining the Operating Procedure and Sampling Interval From the TDCG Levels and Generating Rates in the Oil

	TDCG levels (µL/L)	TDCG rate (µL/L/day)	Sampling intervals and operating procedures for gas generation rates	
			Sampling interval	Operating procedures
Condition 4	>4630	>30	Daily	Consider removal from service. Advise manufacturer.
		10 to 30	Daily	
		<10	Weekly	Exercise extreme caution. Analyze for individual gases. Plan outage. Advise manufacturer.
Condition 3	1921 to 4630	>30	Weekly	Exercise extreme caution. Analyze for individual gases. Plan outage. Advise manufacturer.
		10 to 30	Weekly	
		<10	Monthly	
Condition 2	721 to 1920	>30	Monthly	Exercise caution. Analyze for individual gases. Determine load dependence.
		10 to 30	Monthly	
		<10	Quarterly	
Condition 1	≤720	>30	Monthly	Exercise caution. Analyze for individual gases. Determine load dependence.
		10 to 30	Quarterly	Continue normal operation.
		<10	Annual	

Key Gases – Overheating, Oil

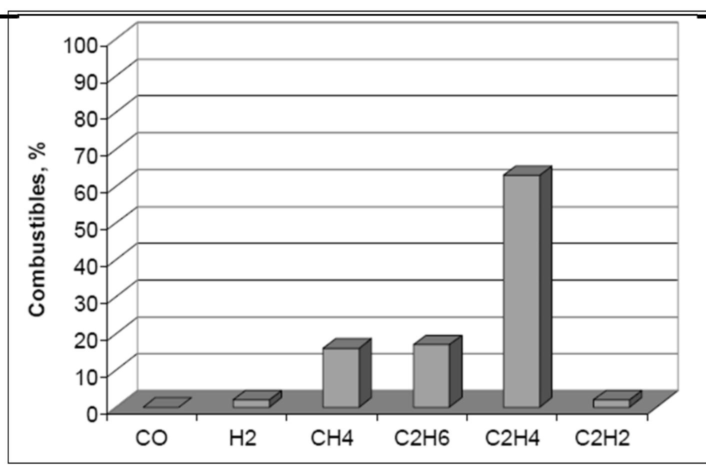

ที่มา: **Techniques for Interpretation of Data for DGA From Transformers, Doble Engineering, IEEE Conference 2006.**

KEY GASES – OVERHEATING, PAPER

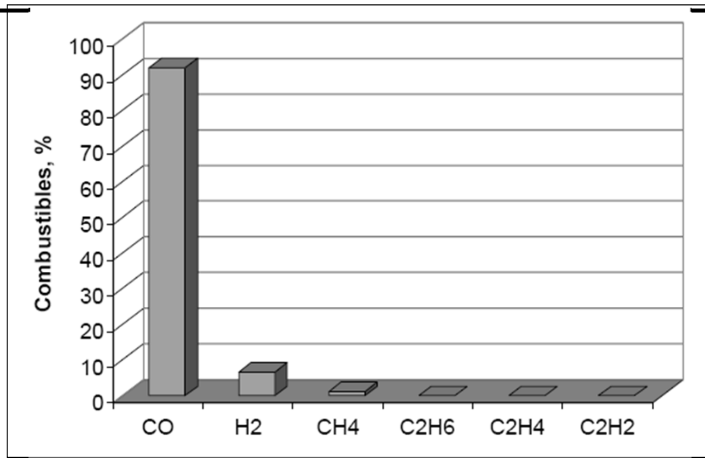

ที่มา: **Techniques for Interpretation of Data for DGA From Transformers, Doble Engineering, IEEE Conference 2006.** 75

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การทดสอบและวิเคราะห์น้ำมันหม้อแปลงไฟฟ้า

KEY GASES – PARTIAL DISCHARGE

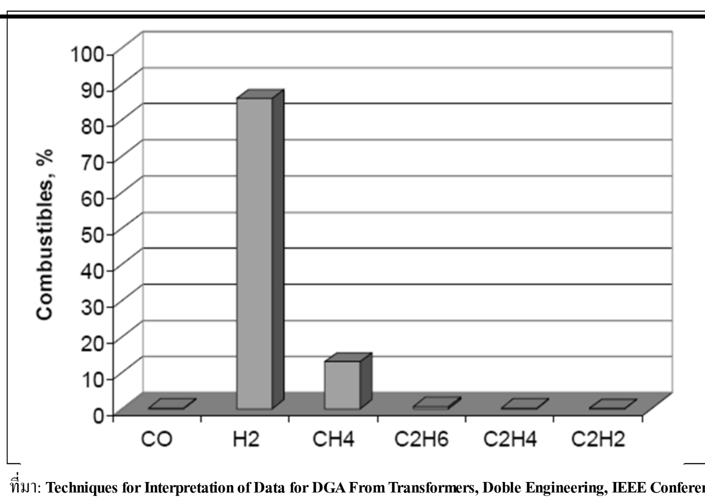

ที่มา: **Techniques for Interpretation of Data for DGA From Transformers, Doble Engineering, IEEE Conference 2006.** 76

ผศ.ดร. สำเริง ฮินท่าไม้ การทดสอบและวิเคราะห์น้ำมันหม้อแปลงไฟฟ้า

KEY GASES - ARCING

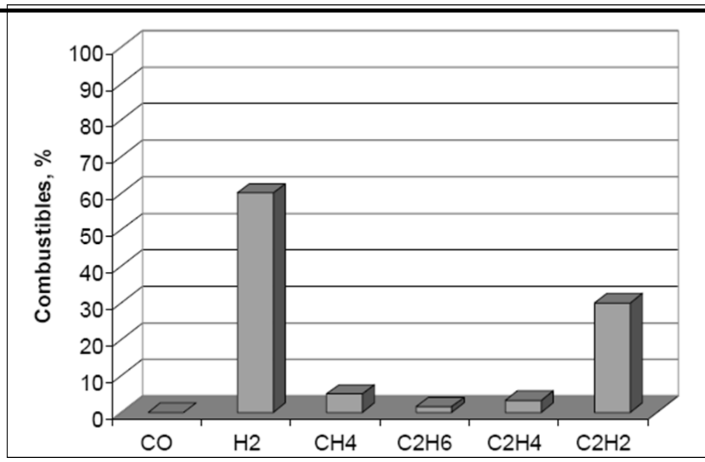

ที่มา: **Techniques for Interpretation of Data for DGA From Transformers, Doble Engineering, IEEE Conference 2006.**

LOAD BREAK SWITCH

LOAD BREAK SWITCH

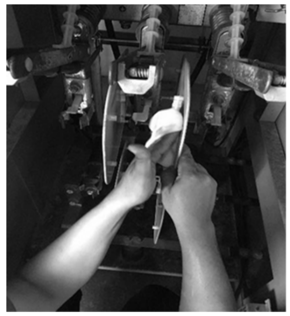

ขณะดำเนินการบำรุงรักษาทำความสะอาดตู้
ไฟฟ้าแรงสูง LOAD BREAK SWITCH

LOAD BREAK SWITCH(ต่อ)

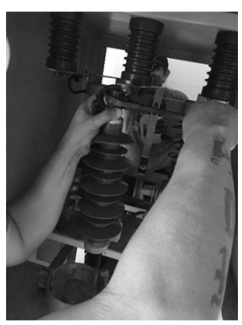

ขณะดำเนินการกวดขันสกรูจุดต่อภายในตู้ไฟฟ้าแรงสูง
LOAD BREAK SWITCH

LOAD BREAK SWITCH (ต่อ)

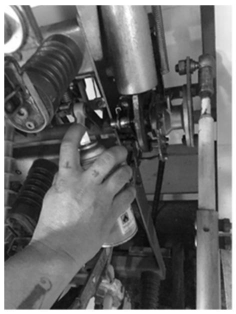

ขณะดำเนินการฉีดน้ำยาหล่อลื่นชุดกลไกตู้ไฟฟ้าแรงสูง
LOAD BREAK SWITCH

LOAD BREAK SWITCH(ต่อ)

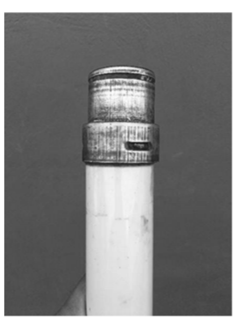

ขณะดำเนินการตรวจเช็คและทำความสะอาด POWER FUSE
LOAD BREAK SWITCH

LOAD BREAK SWITCH(ต่อ)

ดำเนินการตรวจสอบค่าความต้านทานหน้าสัมผัสของตู้ไฟฟ้าแรงสูง
LOAD BREAK SWITCH (Contact Resistance)

LOAD BREAK SWITCH(ต่อ)

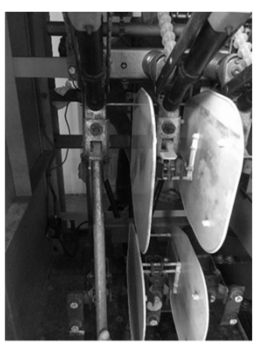

ขณะดำเนินการตรวจสอบชุดกลไกป้องกันการลัดวงจรของตู้
ไฟฟ้าแรงสูง LOAD BREAK SWITCH

LOAD BREAK SWITCH(ต่อ)

ทำการทาน้ำยาตัวนำ เพื่อหล่อลื่นหน้าสัมผัสของ MAIN CONTACT

Ring Main Units : RMU

Ring Main Units : RMU

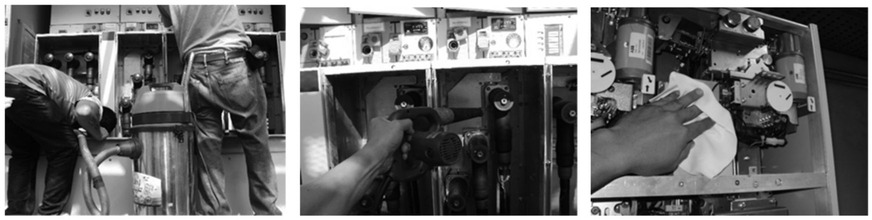

ขณะดำเนินการบำรุงรักษาทำความสะอาด

ขณะดำเนินการกวดขันสกรูจุดต่อภายในตู้ไฟฟ้า RMU

Ring Main Units : RMU

ขณะดำเนินการตรวจเช็คชุดกลไกและฉีดน้ำยาหล่อลื่น